

Luděk Škrabal, Bohumil Markalous / Jaromír John (Příspěvek k dějinám společnosti a kultury v českých zemích v první polovině 20. století). Diplomová práce FF JU, České Budějovice 2007, 169 s. + přílohy

Posudek oponenta:

Bohumil Markalous je příkladem dichotomie, která se v české kultuře první poloviny 20. století vyskytovala častěji – tedy dvojdomosti vědce a umělce; v tomto případě estetika a teoretika Markalouse a spisovatele písíciho pod pseudonymem Jaromír John. Luděk Škrabal se rozhodl ve své diplomové práci přiblížit osobnost Bohumila Markalouse v obou těchto polohách, z čehož vyplývá již volba samotného názvu práce, spojená se snahou začlenit Markalousovo-Johnovo působení do širších kontextů české kultury a společnosti.

Jaromír John se dosud nedočkal komplexního zpracování své osobnosti a díla, tedy klasické biografie, na druhé straně není osobností v dějinách české literatury a částečně i estetiky nereflektovanou. V tomto směru nebyla výchozí situace Ludka Škrabala jednoduchá: na jedné straně velký osobní fond – nepřiliš zpracovaný a nepřiliš studovaný – a na druhé straně obsáhlá sekundární literatura, kterou bylo třeba prostudovat. V tomto směru diplomant zjevně odvedl vynikající heuristiku, z níž mu následně vyplynulo pojetí jeho diplomové práce.

Třebaže jeho spis je vystavěn na biografickém půdorysu, zachycuje život a působení Bohumila Markalouse – Jaromíra Johna v jeho dvojroli a v splynutí v univerzitního profesora Markalouse-Johna v Olomouci po druhé světové válce, důkladněji se věnuje jen těm stránkám jeho působení, které dosud nebyly vůbec reflektovány, či jejichž reflexe byla minimální – zejména v éře socialistického Československa nebylo vhodné připomínat jeho angažmá jako tvůrce společenských klubů anglického typu, které Masarykova republika potřebovala pro etablování Prahy jako vyspělého politického, kulturního a ekonomického centra nového státu. Podobně se poprvé důkladnějšího rozboru dočkalo Markalousovo působení na frontě první světové války nebo jeho život za druhé světové války, včetně strachu o syna a židovskou manželku, třebaže s ní žil již léta v odloučení a zřejmě i odcizení.

Luděk Škrabal důkladně mapuje Markalousův život, jeho životní zázemí, partnerky, snaží se o podchycení jeho estetických a filozofických názorů i o náznaky rozboru jeho literárního díla. V rozboru Markalousových nesystematických názorů na estetiku asi bylo těžké odvést více, než se diplomantovi zdařilo – Markalous, jak se můžeme přesvědčit i v příloze diplomové práce, vynikající teoretik estetiky nebyl, spíše byl žurnalistou a praktikem až přehnaně didaktickým, což jeho dílo myšlenkově neobohatilo. Podrobnější rozboru Johnova literárního díla tu do určité míry postrádám, třebaže chápu, že diplomant zde nechtěl opakovat závěry a rozbor, které načerpal z literatury, pro komplexnost spisu by to však asi bylo přínosem.

Ocenit je třeba rozsáhlé přílohy, zejména edici dosud nepublikované teoretické statě O tragikomickém paradoxu a jiném a dále doplňky k bibliografii vztahující se k Johnově/Markalousově osobnosti a dílu.

Po formální stránce k práci nemám výraznější připomínky, a to ani z hlediska pravopisného (snad s výjimkou zvláštnosti velkých písmen v souvislosti se světovými válkami).

Diplomová práce Ludka Škrabala je nesporným přínosem pro poznání osobnosti a díla Bohumila Markalouse – Jaromíra Johna, zejména je třeba ocenit pasáže věnované jeho novinářské činnosti (Lidové noviny, Pestrý týden) a jeho úřednickému působení (sepětí s ministerstvem, organizace společenského klubu), které svým významem skutečně přesahují do širšího kulturního a společenského života první Československé republiky.

Diplomovou práci rád **doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně**.

doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Radošovice 19. srpna 2007